

Anti-Pestprotocol

Maasniel, oktober 2012

Dit protocol is tot stand gekomen door de werkgroep 'sociaal-emotioneel' in samenwerking met het team van basisschool Neel.

Tot de zomervakantie 2013 zal dit protocol als pilot draaien, waarna het in augustus 2013 definitief in gebruik zal worden genomen.

INHOUD

Doel

Voorwaarden

Pesten, wat is dat?

Signalen van pesterijen

Hoe willen wij met pesten omgaan?

Stelregels

Schoolregels

Begeleiding

Bijlagen

DOEL

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel dat:

Alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, we alle kinderen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan!

VOORWAARDEN

Leerkrachten, leerlingen, ouders en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL. De medewerkers van de TSO hebben kennis genomen van dit protocol en hanteren dezelfde formulieren en werkwijze als in dit plan beschreven.

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders). Ieder pestsignaal moet aanleiding zijn om tot actie over te gaan.

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Dit gebeurt bij voorkeur in de lessen sociale emotionele ontwikkeling.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Leerkrachten worden ondersteund in het omgaan met kinderen die pesten. Dit is op verschillende daarvoor vastgelegde momenten mogelijk. Bijvoorbeeld tijdens de groepsbesprekingen met de IB-er, deze worden volgens de 1-zorg-route drie maal per schooljaar gehouden. Of door zijn probleem in te brengen tijdens een bouwoverleg, deze vinden ongeveer één keer per drie weken plaats.

Tijdens de reguliere teamoverlegmomenten wordt het protocol, de omgang met de regels, het gebruik van de methode, het pictoblaadje en oepsblaadje besproken en geëvalueerd.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

PESTEN, WAT IS DAT?

We doen allemaal wel eens iets (al dan niet bewust) wat een ander niet bevalt. Echter, wanneer de ander aangeeft dat dit moet stoppen en je gaat toch door, dan spreken we van pesten.

Een definitie van pesten op school luidt als volgt:

"Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen".

Het pestprobleem is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op onze school dan ook serieus willen aanpakken.

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
gelijkwaardigheid	machtsverschil
wisselend 'slachtofferschap'	hetzelfde slachtoffer
humoristisch	kwetsend
af en toe	vaak/voortdurend

Bij pesten gaat het om een combinatie van:

- *Machtsverschil*

Het gepeste kind is jonger, kleiner, verbaal of fysiek minder sterk, minder machtig of staat tegenover een meerderheid.

- *Schade*

Er ontstaat lichamelijke, materiële en/of geestelijke schade.

- *Duur*

Het pesten houdt niet na één keer op, maar gebeurt vaker of houdt langere tijd aan.

- *Herhaling*

Het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer hebben gemunt.

Digitaal pesten

Leerkrachten dienen ook alert te zijn op nieuwe pestvormen. Een pestvorm die voor veel kinderen erg bedreigend is, is het zogenaamde 'online-pesting'. Kinderen pesten elkaar via MSN, Hyves en/of Facebook. Er wordt flink gescholden en bedreigd. Veel kinderen praten hier niet over en ouders houden soms onvoldoende toezicht op het gedrag van hun eigen kind en dat van anderen op de computer. Ouders weten ook vaak onvoldoende hoe dergelijke programma's werken en de risico's die daarbij om de hoek komen kijken. Leerkrachten hebben geen zicht op het gebruik van de computer buiten schooltijd, maar worden wel geconfronteerd met de gevolgen.

Het is daarom zaak in geval van digitaal pesten in een zo vroeg mogelijk stadium als ouders en leerkracht contact te leggen om gezamenlijk het probleem aan te kunnen pakken. Dit is ook het geval bij 'gewoon pesten'.

Wilt u meer informatie over digitaal pesten kijk dan op de websites die te vinden zijn in bijlage 1.

Oorzaken

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

SIGNALLEN VAN PESTERIJEN

Signalen van pesten kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- schelden of bedreigen via email MSN of SMS

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Steeds weer geldt hier: "Wat jij niet fijn vindt, doe dat ook niet bij een ander!" en "Voor groot en klein zullen we aardig zijn!"

HOE WILLEN WIJ MET PESTEN OMGAAN?

- Op school stellen we één keer per twee weken een onderwerp in de groep aan de orde tijdens de lessen van sociaal emotionele ontwikkeling. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten en ouders horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

STELREGELS

WE HANTEREN DRIE STELREGELS

Regel 1:

Het inschakelen van de leerkracht is voor alle kinderen een heel normale zaak.

Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

“Als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen”.

In alle groepen wordt het pictoblad gehanteerd, zie bijlage. Op dit blad staat met picto's het stroomschema aangegeven hoe kinderen dienen te handelen bij ruzie of onenigheid met een andere leerling.

Regel 2:

Een medeleerling heeft ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft beperkt tot het signaleren en aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties aan de leerkracht en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

SCHOOLREGELS

REGELS DIE GELDEN IN ALLE GROEPEN

De schoolregels (uit de methode sociaal emotionele ontwikkeling) zijn:

1. We noemen andere kinderen bij hun naam.
2. We laten elkaar ongestoord spelen en werken.
3. We luisteren naar ;"Nee" en "Hou op".
4. We zeggen het rustig als we iets niet leuk vinden.
5. We zijn zuinig op spullen van onszelf en van anderen.

Dit vinden wij ook belangrijk:

- Volg de stappen van het pictoblad wanneer er iets gebeurt wat jij niet fijn of gevaarlijk vindt. Let op dat je het woord 'stop' gebruikt.
- Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten!
- Word je gepest of heb je ruzie? Praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden. Is het opgelost, dan kunnen we het vergeven en proberen te vergeten.
- We luisteren naar elkaar en nemen de ander serieus.
- Jij mag er zijn! Jij bent belangrijk!
- Op basisschool Neel is iedereen welkom!

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels.

Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

De leerlingenraad kiest een schoolregel, bedenkt er een slogan bij en maakt een tekening. Deze worden goed zichtbaar opgehangen in en om de school.

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIJF STAPPEN

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1

Er eerst zelf (en samen) uit te komen, zie pictoblad.

STAP 2

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie het "oepsblaadje" en "omgang met het oepsblaadje").

STAP 4

Bij ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt, dit naar aanleiding van het 'oepsblaadje'. Elk 'oepsblaadje' wordt door de leerkracht verzameld in de zorgklapper achter de tabbladen a t/m z.

Als een leerling drie maal een 'oepsblaadje' heeft ingevuld dan brengt de groepsleerkracht de directie op de hoogte en neemt de school contact op met ouders. Leerkracht en directie beslissen per geval wie de ouders inlicht en een gesprek plant.

STAP 5

Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester(s) samen met de pester door de groepsleerkracht en directie op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd in een verslag. De ouders krijgen een kopie van dit verslag. De IBER wordt op de hoogte gesteld. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld.

Gedacht kan worden aan:

- Een excuusbrief voor het slachtoffer schrijven;
- Werkstuk maken over pesten.
- Video over pesten bekijken.
- Een gepaste straf voor het kind zoals binnenblijven in de pauze, niet deelnemen aan creatieve activiteiten, nablijven etc.

- Uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs en excursies.

In het verslag wordt tevens een afspraak opgenomen voor een vervolggesprek met de ouders.

De ouders van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om hen in te lichten over de gemaakte afspraken, die pester/ ouders en school betreft. Na een afgesproken periode, afhankelijk van de ernst van het pestgedrag, wordt een vervolggesprek gepland om in te evalueren hoe het gegaan is.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen, zoals AMW, BJZ, JGZ.

De leerkracht bespreekt het probleem van de pester en gepeste regelmatig met de hele groep in de sociale kring.

Het leerkrachtenteam worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag zodat iedereen er alert op kan reageren.

STAP 6

In extreme gevallen kan een leerling een time out krijgen of geschorst worden.

Time out

- Een time-out gaat altijd in onderlinge afstemming met ouders. Zij moeten het officieel hiermee eens zijn.
- Een time-out is in principe ervoor bedoeld om de gemoederen te laten bedaren en zodoende betere voorwaarden te creëren om gewenst gedrag te kunnen laten zien.
- Bij een time-out vragen ouders in wezen gewoon bijzonder verlof aan (middels een verlofformulier), welk wordt toegekend door de directeur.
- Als een time-out ook een disciplinair effect heeft, is dit meegenomen maar geen uitgangspunt. Om dit disciplinaire effect toch te bewerkstelligen, kun je dit als school natuurlijk wel dik aanzetten.
- Het toekennen van een time-out zoals bovenstaand omschreven hoeft niet te worden gecommuniceerd naar externen. Deze hoeven dus ook geen toestemming hiervoor te geven. Het valt volledig onder de verantwoordelijkheid van de directeur.

Schorsing

Schorsing kan alleen maar na toestemming door het College van Bestuur, toestemming van Leerplicht en toestemming van de Inspectie.

Echte criteria zijn hier niet voor, omdat het eigenlijk vanuit wet- en regelgeving niet mag (staat haaks op de leerplichtwet, gaat in tegen de mensenrechten: het recht op onderwijs etc.).

Criteria en uitgangspunten bij schorsing kunnen zijn:

- Er moet sprake zijn van het voortdurend en stelselmatig in gedrang komen van de veiligheid of het veiligheidsgevoel van betrokkene, kinderen, leerkrachten of andere direct betrokkenen;
- Er moet sprake zijn van bewust gedrag. Dus van iemand die willens en wetens die veiligheid in gevaar brengt. De reden hiervoor is dat schorsing altijd een disciplinair karakter moet hebben. Iemand die bijv. 'ontploft' en daar (vanwege bijv. een of andere stoornis) niks aan kan doen, kun je niet schorsen.
- Schorsen kan alleen maar indien, ook na herhaaldelijke afspraken met de leerling en ouders, de onveiligheid of het gevoel van onveiligheid aantoonbaar onveranderd blijft.
- Schorsen moet zo kort als mogelijk, bij voorkeur 1 dag of minder.
- Tijdens de schorsing krijgt de leerling gewoon schoolwerk mee naar huis dat hij/zij verplicht is te maken. Hiervoor zijn de ouders/verzorgers verantwoordelijk.
- Schorsing kun je eenzijdig dwingend opleggen.
- De verplichting van school om te komen tot een permanente oplossing, blijft. De leerling blijft onveranderd onder de schoolse verantwoordelijkheid vallen.

Conclusie:

Schorsen en time-outs zijn beide middelen, maar zeker geen oplossingen. Een echte schorsing komt slechts zelden voor, vanwege de complexiteit, gevolgen en impact.

Vaak is het verstandiger en haalbaarder om een time-out overeen te komen.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld: je geeft het kind handvaten om anders te leren reageren in conflictsituaties (empowerment· Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- De leerling moet leren dat hij in de klas ook gewaardeerd wordt en de moeite waard is (doorbreken van de negatieve gedachtespiraal);
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling;
- Het gepeste kind niet 'over'beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen;

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

BEGELEIDING VAN DE PESTER

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?;
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

AAN ALLE OUDERS

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dan dat kinderen heel veel horen en opslaan!

ONDERTEKENING

Ondertekening voor akkoord van het pestprotocol:

Namens het team

Naam:

Handtekening:

Namens de oudergeleding van de medezeggenschapsraad

Naam:

Handtekening:

Namens de leerlingenraad:

Naam:

Handtekening:

BIJLAGE 1

Leerlingen en leerkrachten kunnen terecht op het nummer: 0800 28282800 of www.pestweb.nl

Ouders en verzorgers kunnen terecht op het nummer: 0800 5010 en bij de site [www. 50tien.nl](http://www.50tien.nl)

Voor leerlingen is er de kindertelefoon, voor hulp, advies of gewoon een luisterend oor. De kindertelefoon is gratis en het nummer wordt niet op de factuur aangegeven, zodat de leerlingen echt anoniem kunnen bellen: 0800 0432

De Opvoedtelefoon voor een luisterend oor voor ouders, maandag tot en met vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur: 0900 8212205

Digitale links

www.pestweb.nl

www.jeugdinformatie.nl

www.50tien.nl

www.katman.nl

www.bobvandermeer.info